

Het belang van beheerovereenkomsten voor milieu, natuur en landschap

Olivier Dochy
(Provincie West-Vlaanderen)

Grote uitdaging

Hoe de grote impact van landbouw op natuur, landschap en milieu dempen/omkeren ?

En dat waar:

- Aandacht voor intensivering > verduurzaming
- Het is drummen in de open ruimte
- Het is drummen op de markt

Vier trappen van bescherming:

- Verplichte normen voor iedereen
- Subsidies met voorwaarden 'voor iedereen'
- **Beheerovereenkomsten:** vrijwillig
- Beschermd landschap / Waterwingebied / Natuurgebied

Over biodiversiteit en natuurbescherming in agrarisch gebied

David Kleijn

Leerstoelgroep Plantecologie en Natuurbescherming
Wageningen Universiteit

Beheerovereenkomsten per thema

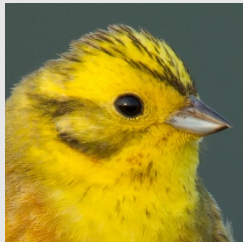
De Vlaamse Landmaatschappij biedt beheerovereenkomsten aan voor:

- **perceelsranden** om kwetsbare natuurelementen zoals bossen, waterlopen en holle wegen te bufferen, om pollen en nectar te voorzien en om een gunstig leefgebied te creëren voor allerlei dieren;
- **erosiebestrijding** door de aanleg van grasstroken op erosiegevoelige akkers en de aanleg van grasland op strategische plaatsen;
- **soortenbescherming** om het leefgebied van bv. akker- en weidevogels te verbeteren;
- **het onderhoud van kleine landschapselementen** zoals hagen, heggen, houtkanten en knotbomen;
- **botanisch beheer** om soortenrijke graslanden in stand te houden of te ontwikkelen;
- **een betere waterkwaliteit** door teelten te kiezen met een laag risico op nitraatuitspoeling.

Wanneer werken BO's het best ?

- **Goed recept**

- Uit onderzoek en 'voortschrijdend inzicht'
- Vb. goed: vogelakker, wintervoedsel, gefaseerd beheer

Wanneer werken BO's het best ?

- **Goed recept**

- Uit onderzoek en 'voortschrijdend inzicht'
- Vb. goed: vogelakker, wintervoedsel, gefaseerd beheer
- Vb. niet goed: klepelen !

Wanneer werken BO's het best ?

- **Goed recept**
  - Uit onderzoek en ‘voortschrijdend inzicht’
  - Vb. goed: vogelakker, wintervoedsel, gefaseerd beheer
  - Vb. niet goed: klepelen !
- **Goede uitvoering**
  - Goede uitleg (bedrijfsplanner!)
  - Op juiste plek
  - Tussen de oren

Tip: zaai op tijd

Gelukt

Mislukt

Wanneer werken BO's het best ?

- **Goed recept**

- Uit onderzoek en 'voortschrijdend inzicht'
- Vb. goed: vogelakker, wintervoedsel, gefaseerd beheer
- Vb. niet goed: klepelen !

- **Goede uitvoering**

- Goede uitleg
- Op juiste plek
- Tussen de oren

Voor de fijnproevers: kleine terreinelementen

Wanneer werken BO's het best ?

- **Goed recept**
  - Uit onderzoek en ‘voortschrijdend inzicht’
  - Vb. goed: vogelakker, wintervoedsel, gefaseerd beheer
  - Vb. niet goed: klepelen !
- **Goede uitvoering**
  - Goede uitleg
  - Op juiste plek
  - Tussen de oren = met plezier
- **Genoeg oppervlakte**
  - Minstens 5-7 % voor stand-still, ≥ 10 % voor herstel

Een paar goede voorbeelden

- Niet alles ineens maaien
bv. “triorand” of “driebandrand”
 (“gemengde grasstrook plus”)

- Bed & breakfast: de Vogelakker

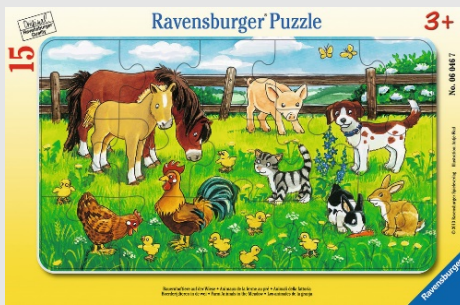

- Waterloop bufferen over de volledige lengte

Hoe kies je de meest geschikte BO ?

- **Kijk eerst goed rond !**
  - **Wat is er nog ?** Bv. zuiver water, (oude!) KLE's, poelen, akkervogels, bloemrijk grasland, vlinders, landschap, ...
  - **Wat is er tekort ?** Bv. buffer voor beek, KLE's, wintervoedsel voor akkervogels, mooi landschap voor klanten, ...
- **Wat kun je aan als landbouwer ?**
- **In het ideale geval: 10 % aan onbespoten en onbemest terrein**
- Maak die **puzzel** i.s.m. de VLM-bedrijfsplanner

Conclusie voor de landbouwers

Doe zo veel mogelijk mee met beheerovereenkomsten en hou daarbij rekening met:

- **Waar**
- Haalbaar **recept**
- Goede **uitvoering**
- Verzorg wat er **nog** is !
- Vast werk, vast **inkomen**
- **Geniet** zelf mee !

Conclusie voor het beleid

- continu leerproces
- rendement hangt af van het ander open ruimtebeleid
- voldoende kwalitatieve oppervlakte nodig
- verduidelijk de informatie richting de landbouwers

BEHEERVOORENKOMSTEN VOOR PERCELSTRANDEN

Waarom beheervoorenkomsten voor perceelstranden?

De Vlaamse Landmaatschappij biedt beheervoorenkomsten aan voor de aanleg en het onderhoud van graslandoverspanen en bloemstrookjes aan de randen van uw landbouwperceel. Deze maatregelen zijn van belang voor de aanleg en het onderhoud van een 'gezonde' graslandoverspaning. Dit doen kan hebben een bufferende functie op de bodem van de landbouwperceelen tegen vervuiling door insecten en bespuitingen, en tegen beschadiging door grondwater. De toelating van een aangasbaas maakt het op de strook draagbaarder bij een de ontwatering van een veldstrook, regende of de overleving van erlieren droogten.

Anderzijds kunt u een beheervoorenkomst sluiten voor de aanleg en het onderhoud van bloemstrookjes. Door de aanleg van een bloemstrook verhoogt het voedingsstoffen en het water die beschermen tegen overbemesting en overvoeding van de bodem. Bloemstrookjes vormen ook voor andere andere droogten een belangrijk toelichtingspunt.

Beheervoorenkomst	Maximale subsidie
Aanleg en onderhoud grasstrook 15 juni	1,37 euro/ha
Aanleg en onderhoud gemengde grasstrook	1,82 euro/ha
Onderhoud gemengde grasstrook	1,700 euro/ha
Aanleg en onderhoud bloemstrook	1,972 euro/ha

Voorwaarden voor het sluiten van een beheervoorenkomst:

- U bent als **actieve landbouwer** geregistreerd bij het Departement voor Landbouw en Visserij.
- U kunt enkel beheervoorenkomsten sluiten op perceel uitgebaat en gereguleerd als **landbouwgrond** in het Vlaamse Gewest.
- U heeft het perceel tijdens de hele looptijd van de beheervoorenkomst in gebruik.

Hoe vraagt u een beheervoorenkomst aan?

Als u gereguleerd bent of de beheervoorenkomsten van de Vlaamse Landmaatschappij neemt u best contact op met de bedrijfsplanner verantwoordelijk voor uw regio. U vindt de gegevens van de bedrijfsplanners op www.vla.be.

Om te bevestigingen krijgen samen met u welke behoeften moeten zijn op de uw bedrijf en helpen u bij het invullen van uw aanvraag. Na het sluiten van de beheervoorenkomst. Begeliden zij u bij de uitvoering ervan.

Beheervoorenkomsten starten op 1 januari en hebben een looptijd van vijf jaar. U moet de aanvraagformulier indienen vóór 1 oktober van het jaar voorafgaand aan de startdatum.

Waar kunt u een beheervoorenkomst voor perceelstranden sluiten?

- Alle beheervoorenkomsten voor perceelstranden moeten gestaan worden langs kustvaste landbouwperceelen. De natuurlijke dempingen vormen een belangrijk gebied voor erlieren droogten. De erlieren kunnen vinden schuilen en zich verspreiden. De landbouwperceelen maken deel uit van een natuurlijk netwerk in een gebied waardoor ze dieren ook de kans bieden zich te verplaatsen.
- Beheervoorenkomsten voor de aanleg en het onderhoud van een grasstrook 15 juni kunt u enkel sluiten als u land met een jaarlijks aanplant.
- Beheervoorenkomsten voor de aanleg en het onderhoud van een 'gezonde' grasstrook' of de aanleg en het onderhoud van een bloemstrook kunt u ook langs meerprijzen testen sluiten.

Wilt u graag weten waar u op uw bedrijf perceelstranden kunt aanleggen? Contacteer dan de bedrijfsplanner verantwoordelijk voor uw regio.

Welke vergoeding ontvangt u?

Aanleg en onderhoud grasstrook 15 juni

Aanleg

- Looft de grasstrook aan voor 31 mei van het eerste voljaar lang en kustvaste landbouwperceelen.
- De breedte van de strook wordt bepaald in overleg met de bedrijfsplanner. In ieder geval moet de strook over de gehele lengte minimaal 5 meter breed zijn.

Onderhoud

- Het gebied van de strook vanaf 15 juni.
- Het gebied schied aan de grasstrook, metten.
- Het gebied het maai- of klapbeleg geen enkele andere activiteit uit op de strook.
- Gebruik geen meststoffen of bodemverbeteringsmiddelen op de strook.
- Gebruik geen bespuitingsmiddelen behalve voor de plaagrijke bespuiting van akkerbouw.

Aanleg en onderhoud gemengde grasstrook

Aanleg

- Ziet voor 31 mei van het eerste voljaar een strook in met een graslandoverspaning. De samenstelling van dat mengsel en de zaaidichtheid moeten voldoen aan de voorwaarden in uw beheervoorenkomst.
- De breedte van de strook wordt bepaald in overleg met de bedrijfsplanner. In ieder geval moet de strook over de hele lengte minimaal 5 meter breed zijn.

Onderhoud

- Het gebied schied aan de strook, metten.
- Het gebied behalve het maai- of klapbeleg het maai- of klapbeleg geen enkele andere activiteit uit op de strook.
- Gebruik geen meststoffen of bodemverbeteringsmiddelen op de strook.
- Gebruik geen bespuitingsmiddelen, uitgezonderd voor de plaagrijke bespuiting van akkerbouw.

Onderhoud gemengde grasstrook

- Als er een graslandoverspaning aanwezig is, zal de bedrijfsplanner bepalen of de in aanmerking komt voor perceelstranden.
- U kunt voor de aanleg en beheervoorenkomst onderhoud gemengde grasstrook sluiten.
- De voorwaarden van dit beheerplan komen overeen met die van het perceel aanleg en onderhoud gemengde grasstrook, voorwaarde met onderhoud.

Aanleg en onderhoud bloemstrook

- Ziet voor 1 mei van het eerste voljaar een strook in met een aangasbaas met een mengsel van veldplanten. De samenstelling van dat mengsel en de zaaidichtheid moeten voldoen aan de voorwaarden in uw beheervoorenkomst.
- De breedte van de strook wordt bepaald in overleg met de bedrijfsplanner. In ieder geval moet de strook over de hele lengte minimaal 5 meter breed zijn.

Onderhoud

- Het gebied schied aan de strook, metten.
- Het gebied behalve het maai- of klapbeleg het maai- of klapbeleg geen enkele andere activiteit uit op de strook.
- Gebruik geen meststoffen of bodemverbeteringsmiddelen op de strook.
- Gebruik geen bespuitingsmiddelen, uitgezonderd voor de plaagrijke bespuiting van akkerbouw.

Voor meerprijzen gelden bovendien voorwaarden op perceelstranden:

- Het gebied schied aan de strook, metten.
- Het gebied behalve het maai- of klapbeleg het maai- of klapbeleg geen enkele andere activiteit uit op de strook.
- Het gebied schied aan de strook, metten.
- Het gebied behalve het maai- of klapbeleg het maai- of klapbeleg geen enkele andere activiteit uit op de strook.
- Gebruik geen meststoffen of bodemverbeteringsmiddelen op de strook.
- Gebruik geen bespuitingsmiddelen, uitgezonderd voor de plaagrijke bespuiting van akkerbouw.

Andere mogelijkheden

U kunt voor perceelstrandenbeheer ook de beheervoorenkomsten aanleg en onderhoud gemengde grasstrook plus sluiten op voorwaarde dat het perceel draagbaar is en gereguleerd voor voorsiening van land. Daarmee meer informatie in de Vlaamse Landmaatschappij voor akkerbouw.

VLA 10

Aan de slag !

Veel succes !